

Megjelenik hetenkint háromszor u. m.
kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 fr. o. 6.
Félévre 6 „ „ „
Évesre 3 „ „ „
Egy hóra 1 „ „ „

Szerkesztői szállás:

belső szónok 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr.
2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Résben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.)
Hansenstein és Voglernél (Neuer-
Markt 11 szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyilvántartási cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett
a szerkesztőséghez címzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál
kezelteik.

Eredeti távsürgöny.

Pest, június 6. 1869.

Brassó, jun. 9-én. A „M. P.” f. fehérmegyei ismeretes levelezői, köztudomásra jutott összehívással bizottsági gyűlésen botránnyal idéztek elő, s a rendreállításnak ellenszeregütek. Két napra a gyűlés elnapoltattott. A bizottság a főispánt kísérve a termet elhagyta. A féktelenek Maurer Victort candidatio nélkül alispánnak kiáltották ki; elnökléte alatt, a megye főjegyzője elősegítésével — a tárgyalást folytatták, miért is a főjegyző ellen fenytető eljárás rendeltetett el. A törvénytelen gyűlés tagjai: Köntzei Károly, Schopf Adolf és 7—8 társaik. A bizottsági gyűlés rendes tárgyalásainak lehetővé tételére nevezettek ellen a kereset azonnali elrendelése kértett.

Pest, június 7. 1869.

(r. l.) Az országgyűlés ma reggeli 10 órára kitűzött ülésé elmaradt, mert néhány osztály még nem készült el az eléjük terjesztett törvényjavaslatokkal, — midőn azonban e sorokat írjuk — miként értesültünk — már készen vannak, és így az ülések folytatásában nem leendő akadály.

A vámügyről szóló törvényjavaslatnak az osztályokban történt tárgyalása alkalmával előmutatott érdekes pénzügyi közleményből kiülök, mikép 1868 ban, a Magyarország határaitra nézve 1,500,000 fra, az ausztriai határokat illetőleg 7,500,000 fra, praeliminált brutto vámjövdelem, 2,600,000 és 16 millió forintra rügött, tehát az előzetesen fölvetett 9 millió helyett 18,000,000 frtra.

A jövdelem természetes szaporodását nagyon ösztönözni kell, vajha minél inkább volna erre alkalmasok.

Említettem, hogy a Deákpart beszélgetéseinek inkább, mint formaszertű értekezleteinek tárgyat most már a delegációba megválasztandók névsora képezi.

Ez ügyben ma van az első formális konferencia.

Volt alkalom egy névsor tervezetét látni, a mely ha keresztlímegye, a delegációban ez idén csakugyan nem fognak ülni balok, ellenben oly férfiak a jobbról, kik dolgozni tudnak is akarnak is, és bizonyára minden tekintetben meg fognak felelni a bennük helyezett bizodalomnak.

Legyenek is készen az erős munkára.

Június 4-dikéről lévén szó, mint mely nap a delegációk összehívottak, több idő marad a tanácskozásra, tehát nem is kell ezeket nyakrafőre siettetni — miként eddig történt, minék jó következménye bizonyára az leand, hogy a kérdések tüzetesebben világitatnak majd meg, és részletesebbnek.

Maga a közös miniszterium is ezt obajtja, s különösen a külügy képezendő tanácskozási anyagot, melyre vonatkozólag Beust terjedelmes közleményekre készült.

Azokban a hadügynek is ki fog jutni természetesen a magáé, annál inkább, mert miként balom, a jövő évi hadügyi budgetben már a főlemelt tiszti fizetések is fel lesznek véve.

Nemelyeket talán érdekelni fog olvasóim közül meg tudni, mily arányban szándékojják e fizetéseket főlemelni?

A terv szerint volna az ezredes évdija 3000 forint, az alezredesé 2,100 frt, az őrnagyé 1,680 forint, első osztályú századosé 1,200 frt, második osztályú 900 frt, a főhadnagyé 720 frt, az alhadnagyé 600 frt.

Az eddigi szabályzat szerint a honvédségi tisztek fizetése egyenlő a közös hadsereg tiszteinek fizetésével. Nem tudom, a fizetés-főlemelés ki fog-e terjesztetni a honvédségre is? Ez mindenestre nemcsak méltányos, de szükséges is volna. Katonai dolgokról szólván, érinteni kívántam azon — több lap által közölt — hirt, mely szerint Liechtenstein herceg a mostani magyarországi főparancsnok helyébe egy cs. kir. főherceg kinevezetése tervezetik.

Ezen általános hírnél most már határozottabb versió is szárnyal, az t. i., miként a magyarországi közös hadseregek főparancsnokánál József főherceg van kinevezve.

Ő Fensége tudvalevőleg egyszersmind a honvédség főparancsnoka is, és a két főparancsnokság eventualis egyesítésében általános eszköz látnak arra nézve, hogy minden netaláni összekötözésnek, a mely a két különvált főparancsnokság között, a honvédségi intézmény új volta miatt még a leg jobb akarat mellett is előfordulhatna, egyszersmindkorra eleje véessék, a mi okvetlenül meg fog történni az egyesítés által, miután fel nem tétet, hogy a cs. k. katonaság és a honvédség főparancsnoka, — ha mindkettő ugyanazon személy lesz — önmagával collisióba jöjjen.

(B.) A közelebbi szavazás alkalmával az erdélyi képviselők közül jelen volt 63, s ebből a Deák-part mellé szavazott 61, a baloldal mellett 2. A jelen nem volt 12 képviselő közül 4 magyar, kik mind szabadsággal vannak, 2 román, kik még egyszer sem jelentek meg a házban, s 6 szász, kik részint voltak már itt, részint még nem mutatták magukat.

Ez idő szerint az osztályokban foly a tanácskozás a pénzügyminiszter által a ház asztalára letett két törvényjavaslat s a megajánlandó ujonczok tárgyában beadott törvényjavaslat felett a honvédelmi miniszternek.

A pénzügyminiszter egyik törvényjavaslatára 10 és 20 frankos arany pénz veretését czélozza; mi mindenesetre czélszerű intézkedés lesz.

Ellenvetések csakis a körirat és cimere megalapítása felett fordultak elő, s hihetőleg az országgyűlésen is csak e körül fog a forogni. Neheztelve van némelyek részéről az I. K., azaz isten kegyelméből cím, mi bizony nem életkérdés. A kérdéses aranyok hátulsó részére metszendő cimere is inkább a heraldika körébe tartozik, s kár volna, már elintéztet s kényes természetű kérdéseket per incidens újból vita tárgyává tenni.

Nagyobb vitára adhat alkalmat a 6. §, mely az ezüst 20 krosokon levő ezen szavakat „Magyar királyi váltó pénz” megváltoztatva, csak e szavakat czélozza ezen pénznemekben rajta hagyni: „Váltó pénz.”

Azokban remélhetőleg egyik kérdés úgy, mint a másik elintézhető közmegegyezés utján.

A másik törvényjavaslat a pénzügyi érnék a vámkezelési költségek általánosítását czélozza. Ennek helyességét is belátja mindenki, s csak egyes felvilágosítások voltak szükségesek, mik az osztályokban megtörténtvén, e kérdés sem fog nagyobb vitát előidézni.

Vége az ujonczozást tárgyzó törvényjavaslat is egyfelől olyan levén, mely az 1867. szerződés alapján reánk szabott köteleesség teljesítéséből foly, mely az általános hadkötelezettség alapjára van fektetve, s mely a honvédség részére az értelmiségből biztosít egy szép contingenset, hihetőleg viszhangra fog találni a házban.

Majd ezek után fognak az igazságügyminiszter törvényjavaslatát következni, de ezekről csak akkor szólhatok, ha az osztályok felettök elkezdi a tanácskozást.

Most csak annyit, miszerint remélhetőleg jul. elején nem mennek teljesen üres kézzel haza a képviselők, mert többek közt a fiemei kérdés is remélhetőleg meg fog oldatni, miután az illető vegyes bizottság munkálata befejezéséhez közelg.

Lapszemle.

Alig jelent meg a Comes körirata, mely a királyföldi törvényhatóságok ujrászervezése czéljából, az előmunkálatok megkezdését rendelte el — egymást érték az eljárását hibáztató vádaskodások. Egyik azzal állott elő, hogy elmulasztá jóvátenni körirátában a szabályzat hiányait; holott az ily kiigazítások messze felülmúlják a comesi hatáskört. Mások választás-végrehajtó biztosnak gunyolták, előre erőszakos pressioval gyanusítván őt, bár hatalma nem olyan kiterjedt, milyennek azt némelyek képzelik. Hisz a szabályrendelet meghatározza, hol és hány tagból áll a képviselő testület; a választásokat illető felszólamlások felett sem ő határoz véglegesen. De az ősi communitások elkarhozhatják mindazt, mit a magyar felelős kormány rendel a mit az általa kinevezett comes cselekszik. Ha azonban ez egyfelől nagyon is természetes, hisz ama testületek élők végnapjaiboz közelitnek; másfelől mégis megrovandó azon eljárásuk, hogy kábultságokban tiltakozásokat ístának jegyzőkönyveikbe, bár tudhatnák, hogy ezek a nagy kaszást fel nem tartoztatják. Mert nagyon bölcsen mondja a „Sieb. d. Wbltt.” 43-dik száma: A szabályzatot ő Felső 1869. márc. 29-kén hagyta helybe, a miniszterium azt a parlament felbatalmazása alapján készíté, tehát annak mindenki hódolni tartozik, a sophismák nem mentenek fel senkit e kötelezettség alól. Ennek folytán az új rendezés műve az akadályok daczára is végre fog hajtatni, bár menyire óhajtanak az ősiak a régi állapot fenmaradását.

Átlatja a „Sieb. d. Wbltt.” is azt, hogy a dolgok új rendjének elkövetkezését többé nem lehet elodázni, mert arra inti a választókat (21. sz.) tartsanak választó gyűléseket, s ott állapítsák meg eljárásuk módozatát; természetesen N. Szebent látja irányadásra hivatottnak. A „Sieb. d. Wbltt.” 22 ik száma megairtja a Schmerling alatt született nagy-szebeni főbíróvárák kimulát. Majd a szomorúságot öröm váltja fel: örvendez annak, hogy a brassói centumpaterek mily erőlyesen tiltakoztak az újraszervezés ellen, felhozván, hogy ők a régi kiváltságok fentartására eskült tettek le a communitásba léptekkor, még pedig „az igaz, élő Istenre” esküdtek. Azután gyönyörködik a „Sieb. d. Wbltt.” a brassói tiltakozás jeles okoskodásaiban, még eljut odáig, hogy a Pesten levő szász ajku képviselőket egyetemleges hallgatásukért megrója. Az együttes hallgatás-elozet abból kövösölte a „S. d. Wbltt.”, hogy a Comes Pesten értekezletre hivta volt egybe a szász ajku képviselőket, hogy így eszmecserét eszközöljön a szász nemzetiséget illető belügyek tárgyalása alkalmával követendő magatartást illetőleg; s azt kérdi utolsó szamában: ki hatalmazta fel erre a Comest? Előre gyanusít, szokása szerint, csak hogy a józan összesimulást lehetlenné tegye a szászok közt, talán azért, mert a pártok összesimulása után a dühöncz lap is felszedhetné sátorfáját a Cibin mellől.

A „Krons. Ztg.” (84. szám) más szemüvegen át nézi a Comes eljárását; ő az értekezletet arra czélnak mondja, hogy a társadalmi szétszakadozottság megszűnjék a szász pártok közt; nem arra való az — ugymond — hogy a szász ajku képviselők mint elkülönített nemzetiség lépjenek fel a parlamentben, hanem, hogy barátságos eszmecserét folytassanak egymásközt. Ily társadalmi összesimulásra inti a „Kron. Ztg.” „H. H.”-ja azokat a szász publicistákat is, kik az „Ifjú szászok” ellen oly csunya módon harezolnak s e mellett mindent és mindenkit gyanusítanak.

A „Gaz. Trans.” figyelmezteti a románokat, hogy vegyenek tevékenyen részt a királyföldi ujrászervezését illető választásoknál. Majd elpanaszolja, hogy a szászok még a jelenlegi censust is igen tágnak hirdetik, holott az éppen nem nyújt elég befolyást a vidéki földmívelő népességnek, nehogy a tömeg uralmát helyezné az intelligencia fölébe.

Andrássy Gyula gróf miniszterelnök beszéde.

T. ház! Nem szándékoztam egyáltalában ez alkalommal felszólalni, miután nem osztom Pulszky igen t. barátom jeles beszédének azon részét, melyben ő azt mondá, hogy a tróbeazéd feletti vita a hatalom feletti vita; vagy ha osztom is, csak annyiban osztom, a mennyiben parlamentararis kormányformák közt minden nagyobb fontosságú törvényhozási kérdés mindenesetre egyszersmind oly vita, mely a kormány felett folyik. Nem osztom ezen nézetét, mennyiben egyéni nézetem az, hogy a tróbeazéd és tróbeazéd feletti vitáknak csak két czélja lehet, t. i. először az, hogy az ország ismerje a kormány irányát a politikai napi kérdések felett; másodsor pedig az, hogy a választók illető képviselőiknek nézeteit ismerjék a kormány irányá fölött; mindezen két czél e mai napig teljesen el van érve a felirati vita által, mely ha talán igen sok időt vett is igénybe, mindenesetre alkalmat adott arra, hogy az egyes képviselők nyilatkozataikat megtegyék, és nézeteiket kimondják; másrészt pedig, hogy a kormány politikája is magában a tróbeazédben határozottan és tisztán van körvonalozva.

Mindezeknél fogva — a mint mondom — nem volt szándékom ezáltal egyáltalában felszólalni; nem is szóltam volna föl, ha nem mondottak volna itt olyanok, melyek a részemről hallgatást lehetlenné teszik. Miután azonban ez úgy van, élni akarok a házszabályok engedelmével, mely a miniszternek megengedi, hogy az előadó zárbeszéde után is szólhasson. (Helyeslés.) De legyen megnyugtata a t. ellenzék az iránt, hogy én ezen joggal élni és nem visszaélni akarok, s azért, habár minden alkalommal, néha, megvallom őszintén, tán szegletesen is szoktam nézeteimet kimondani, — mert szavaim erős meggyőződéseimnek adnak kifejezést — ez alkalommal kerülni fogok mindent, a mi még csak a visszatorlás színét is viselné magán, tekintve azt, hogy állításaimra már az illetőknek válaszolniuk nem lehet (Helyeslés a balon), hanem egyenesen és szározan a védelemre fogok szoritkozni. (Halljuk!)

Mindenek előtt igen t. Debreczen város érdemes képviselőjének néhány mondatára van szerencsem válaszolni, és miután már felszólalok, tán

egyéni nézeteimet is el fogom a t. háznak engedelmével lehető röviden mondhatni. (Halljuk.)

Tisza Kálmán képviselő ur azzal vádolt engem, hogy egy képviselő urnak szavait elferdítetem, más szavakat adtam szájába, s hogy azokat czáfoltam. Én tökéletesen érzem, hogy ezen vád irányában ártatlan vagyok. Nem tettem ezt sem most, sem máskor, s felszólítom az igen t. képviselőtársamat Tisza Kálmán urat: tegye kezét szívére, s mondja meg, vajjon azon sok czáfolat közt, a melyet itt a házzal hallatni méltóztatott, biztos-e abban tökéletesen, hogy egy képviselőnek sem tett szájába mást, mint a mit az mondott, és hogy nem czáfolta-e oly állítást, melyet az illető képviselő nem mondott. (Élénk helyeslés jobbról.) Egyébiránt én nem is hoztam volna fel azon kis vitát, mely Marmaros megye egy képviselője s köztem e napokban folyt, hogy ha az ismételve nem hozatott volna szönyegre a házban, annál kevésbé, mert hiszen állításának épen azon részét, a melyre nézve hírlapilag is úgy értesültem, hogy nem jól fogtam fel, s mást czáfoltam volna, hiszen, mondom, állításának ezen részét megozafolta maga a t. képviselő urnak egyik elvtársa, t. i. igen tisztelt barátom, Komárom városa képviselője. Várady Gábor képviselő ur nyanyis azt mondá, és e tekintetben hivatkozom az egész házra, mert igen világosan, érthetően mondta, — hogy a pénzügyi törvényeinket illetőleg mai napig sem bíruink egyébbel, mint azoknak igen rosz magyar fordításával (Várady közbeszól: nem ezt mondtam. Ellenmondás a jobbon: szóról szóra ezt mondtam) ismétlem, hogy igen rosz magyar fordításával bíruink annak, a mit azelőtt jó németiségben bíruink, és ezt bizonyíthatják mindazok, a kik jelen vannak. (Ugy van! a jobboldalon.)

Legyen szabad erre vonatkozólag megjegyzésem, hogy igen t. képviselőtársam Ghyczy Kálmán azt mondta, és nézetem szerint helyesen, hogy neki és elvbarátainak igen nagy fáradságába került a bizottságokban a pénzügyekre vonatkozó törvényeket odáig módoztatni, hogy azon alakot nyerjék, a melyben azok ő Felsőge szentesítése elé terjesztettek. Ezt mondta a t. képviselő ur, és ismétlem, hogy igaza volt, mert köztudomású dolog azok előtt, kik a bizottság munkálataiban részt vettek, hogy igenis a t. képviselő ur nagy szorgalommal, nagy tanulmányozással követte ezen kérdést és bizonyosan javításokat is eszközölt rajta; a mit magam is őszintén elismerem.

De ha ez áll, akkor nem áll az, a mit Várady képviselő ur mondott, mert akkor nem áll az, hogy törvényeink nem egyebek, mint rosz fordítása magyarra annak, a mi eddig német nyelven volt, mert felteszem és tudom, hogy azon képviselő urnak magyarsága a legtisztább, és hogy pénzügyi ismeretei behatók.

Igy tehát, ha annyit dolgozott és fáradozott a bizottságban, akkor bizonyosan nem oly valamit készített, a mit t. képviselő ur ráfogott. (Helyeslés jobbon.) Én ennek következtében azon kérdést a két képviselő ur között létező belkérdésnek tekintem, hogy t. i. melyiküknek volt igaza és melyiküknek nem; de annyi bizonyos, hogy mindkettőnek egyszersre igaza nem lehetett. (Helyeslés a jobbon. Várady Gábor közbeszól: Felelni fogok rá!)

Azt mondta Debreczen város igen t. képviselője, hogy engem ugyan hatalmas embernek ismer, bár még nem oly hatalmasnak, mint a minőnek ő magyar miniszterelnököt látni óhajtana. Ez természetesen az én egyéni hibám (közbeszólás balról: Épen az a baj, hogy nem egyéni hibát) köszönettel fogadom még ezen elismerést is.

Mondta továbbá a t. képviselő ur, hogy tehetéseimben sem kételkedik. Ezt is ismételve köszönettel fogadom, de megvallom, hogy sem azon hatalomra, melylyel nem bírok, sem azon tehetőségre, melyet t. képviselő ur sziveskedett bennem elismerni, nincs szükség, hogy én bizonyítsam azt, miszerint néha okunk van azt hinni, hogy az ellenzék, méltóztatassék e tekintetben megbocsátani, nem mindig komoly. (Mozgás balról.) Nem akarom én felhozni azon körülményt, hogy 61-ben ugyanezen párt a felirati viták alkalmával többségben volt ugyan, a mint ez köztudomású dolog, de nem igyekezett érvényesíteni többségét, hanem engedett a kisebbségnek, mert, és e tekintetben hazafiságának adtak igazat, — mert, mondom, tartott a következményektől. (Helyeslés jobbról.)

Kérdem, nem vagyunk e az akkori többség ezen eljárása után feljogosítva azt mondani, hogy a mostani ellenzékhez tartozó t. képviselő urnak állításainak legalább nem minden szava komolyan veendő? (Helyeslés.) De én azt gondolom, hogy ha ezen okot nem is adta volna a t. képviselő fennebbi következtetésemre, még sem volna szük-

ségem azon tehetségre, melyet tagadtam bennem a t. képviselő ur, hogy t. i. a vesékbe és májába lássak; nem volna szűkségem ezen tehetségre azon tekintetben, hogy kimondhassam, miszerint bizonyos állításai komolyan nem veendő; mert elégséges erre már azon állítás is, melyet t. képviselő ur épen most tett, midőn azt mondta, hogy igenis vannak példák arra, hogy erőszakkal véték volna el egy nemzet jogait, de arra, hogy az önként mondott volna le jogairól, nincs példa. Már ez historice sem áll, mert sajnos, igen sok példa van rá, hogy a nemzetek magok mondják le jogaikról nyomás és egyéb körülmények következtében; de a t. képviselő urnak azon állítását illetőleg, hogy Magyarország jogairól lemondott volna, bocsásson meg nekem, ha kimondom, miszerint a nélkül, hogy szükség lenne a vesékbe látnom, mégis meg vagyok győződve, hogy ő azt maga sem mondta komolyan. (Helyeslés jobbról.) És ezen állítás horderejétől csak akkor tudnám fölmenteni, ha t. képviselő ur megfordítaná ezen állítását, kimondván, hogy tévesen nyilatkozott és azt akarta mondani, hogy nem volt példa arra soha, miszerint egy nemzet, mely erőszakkal vesztette el jogait, ezt békés úton nyerte volna vissza. (Helyeslés jobbról; zaj balról.)

Azt mondotta Debreczen városa t. képviselője, hogy többnyire nyilatkoztak e házban az iránt, hogy ők a delegatiót nem tartják tökéletes intézménynek, hanem olyannak, melynél jobbat nem tudtak kereszttülni, s elvárja azoktól, a kik e véleményen vannak, hogy annak idejében, midőn czélszerűbb módosítványok kereszttülni lehetnek, azokat el is fogják fogadni.

Én azt gondolom, hogy azok, a kik így nyilatkoztak, bizonyosan szívesen fogadják a jobb ajánlatot.

Méltóztassanak azonban megengedni, ha megfordítom a dolgot és megemlékszem, hogy az ellenzék egyik feliratában az mondatik, miszerint a mostani közjogi alap sem a Felsőháznak nem ad több erőt, sem a birodalom egyik részének, sőt ennek ereit csak leküti, hogy más alapon, mint ezen, igen könnyű lenne az egyezés, mert mindenki bele fog egyezni. Vagy áll ezen tétel t. ház, vagy nem áll. Ha áll ez, akkor be fog következni azon eset, hogy a ház e részéről mindenki igen szívesen fogja fogadni azon új javaslatokat, melyek tételt fognak; mert ki fogna ragaszkodni oly rossz alaphoz, mely sem a birodalom egyik részének több erőt, sem a trónnak több fényt sem az alkotmányának több biztosítékot nem nyújt? bizonyára senki, sem a Felsőháza, sem Ausztria, sem Magyarország. De egyre mégis kell kérnem a t. urakat, méltóztassanak előbb bevárni a tapasztalás eredményét, s ne követeljenek tőlünk, hogy az ő kétkedő szavuknak híve, lerontsuk az alkotott közjogi alapot; mert ha a tapasztalás folytán befog az bizonyulni, a mi eddig be nem bizonyult, akkor én igen szívesen ahhoz fogok állani, addig azonban arra kérjük, hogy a közjogi alapot tovább ne feszegessék (Helyeslés.) Debreczen városa t. képviselője igen sokat követel néha az oldaltól; azt követelte t. i., hogy higgyük el azt neki, miszerint ha a baloldal némely t. férfai pénzügyi vállalatokban részt vesznek, ezt nem azért teszik, hogy azon nyerjenek. Én megvallo, t. ház, ez sokkal több, mint a mit barátunktól követelni lehet. Nézetem ugyanis az, hogy mindazok, a kik pénzügyi vállalatokban részt vesznek, legyenek azok bár jobb-, vagy baloldaliak, ezt bizonyára nem azért teszik, hogy veszítsenek, hanem azért, hogy a mellett nyerjenek. (Dertültség a jobb oldalon.)

Ezt föl lehet tenni úgy a jobb, mint a baloldal tagjairól. Mondotta a t. képviselő ur azt is, hogy a jobboldal részéről rossz néven vétették az miszerint a baloldal első javaslatában a külügyek vezetését a királyi ház miniszterére kívánta bízni, most pedig csakugyan a kir. ház minisztere Beust gróf vezeti a külügyeket, s ebben a jobboldal semmi sérelmet nem talál. E fölötti megtekintését azzal indokolta a t. képviselő ur, hogy a rubaváltoztatás különbséget nem tesz, mert a személy ugyanaz marad, t. i. Beust gróf.

Bátor vagyok a t. képviselő urat kérdeni, a mennyiben tudom, hogy ő sem csupán e háznak tagja, hanem egyszersmind a reformata egyház egyik főcuratorja is, vajjon ő nem tud e különbséget tenni a képviselői állás és a reformata egyház curatorsága között? és nem tudja e mindenkör megkülönböztetni a két különböző minőség hatáskörét.

A baloldal részéről többször felhozott és ismételt Debreczen t. képviselője részéről azon vád, hogy a kormány a választásoknál nem úgy járt el, mint kellett volna, mert ezekre a törvény által nem engedett befolyást gyakorolt. Abban, ugy látszik, mindkét árnyalat egyetértett, hogy a kormány nem azt tette, a mit kellett volna, (felkiáltások: Igaz!) csak abban nem értett egyet, hogy az egyik árnyalat azt mondta: többségre kell törekednünk és felelősségre vonnunk a miniszteriumot a törvények értelmében; a másik árnyalat pedig azt mondta: a feliratban említetk fel és mint mondták, a Felsőháza elébe hozzuk az ügyet, a Felsőháza előtt vádoljuk be a miniszteriumot. Én, t. ház, mind az egyik, mind a másik nézetek-

nek azt tanácsolom, hogy ne tegyenek semmit. (Dertültség.)

Francziaországban egy alkalommal vitatkozás volt a homeopathiák és alloopathiák közt. A dolog bíró elé került, a gyógyszerész is bevonatott, kit az alloopathiák azzal vádoltak, hogy gyógyszerjeiben véghetetlen drásticos ingredientia-kat használ, nem pedig azon diluio-kat, melyeket a homeopathia tana előir. A vizsgálat megtörtént, s ennek eredménye az lett, hogy az illető gyógyszerész kénytelen volt bevallani, miszerint gyógyszerjeibe soha sem tett egyebet, mint egy kis tejet és cukrot, és ennek vége az lett, hogy utolagosan a gyógyszerész a homeopathiák által vétett perbe.

Arra kérem a képviselő urakat, ne válaszoljanak az egyik, sem a másik utat a kormánynak beadvolására, a tekintetben, hogy a kormány rendén túl beavatkozott a választásokba, mert a per utján ki fogna derülni, hogy még kötelességét sem teljesítette. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Ne vádoljanak be a Felsőháza előtt sem, mert ennek más volna az eredménye, mint a mit a t. képviselő urak várnak, mert a Felsőháza könnyen azon feltételekben vonhatná meg a miniszteriumtól a bizodalmat, hogy ez elfelejtette azon hivatását, melynélfogva, midőn az országgyűlés együtt nincs, a törvényt magyarázni joga csakis a kormánynak lehet. (Élénk ellenmondás a baloldalon. Felkiáltások: Ohó!)

Egyébiránt, t. ház, a közjogi alap, mely ezen vitáknak lényegét képezi, vagy kellene, hogy képezze, két módon támadtatott meg és két árnyalat részéről. Az egyik rész elmondotta azt, miért tartja rossznak, de tudomra nem mondta el, mit tart bántóbbnak. A másik rész, azon részt értem, melynek válaszfelirati javaslatát Simonyi Ernő képviselő ur adta be, megmondotta, miért tartja a közjogi alapot rossznak, de megmondta egyszersmind azt is, hogy mit tart jobbnak. Ne méltóztassanak nekem az igen t. képviselő urak rossz néven venni, ha én azt mondom, hogy azon alap, mely ellen még az elméleti tere nem lehet több alapos vádat felhozni, mint a mennyi felhozott, hogy az nem rossz. Az érveknek másik része arról győződött meg, hogy a mi helyébe szándékoztatik, határozottan és igen sokkal rosszabb.

Minden elméleti ellenvetéseknek alapja egy. Abból indul t. i. ki mind, hogy az ország elvesztette jogait, azért, mert bizonyos főbb állami jogokat most többé nem az országgyűlés, hanem a delegatio gyakorol. Már kérem, ezen következtetés tökéletesen téves, mert abból, hogy bizonyos államjogokat az ország nem két háza által gyakorol, hanem ezen két háznak bizottsága, vagyis a delegatio által, legfőleg az lehet következtetni, hogy az országgyűlés némely jogai módosítottak, vagy kisebbitettek, de nem azt, hogy az országé. Az ország teljesen megtartotta ezen jogát, csak hogy más úton, más módon gyakorolja azt. (Helyeslés jobbról, ellenmondás balról.) A delegatio intézményének — bocsánatot kérek, hogy ezen igen unalmas tárgyra kénytelen vagyok áttérni; (Halljunk!) de ez hoztatott fel, kénytelen vagyok válaszolni — a delegatio intézményének, mondom, van igenis egy roppant hibája, melyet a tuló oldalon nem kerestek ki, de megvallo, én megtaláltam a nélkül, hogy kerestem volna, és ez az, hogy neve latin: delegatio. Higgyék ezt el uraim, mert ha ezen intézmény neve nem delegatio volna, hanem egyszersint azt mondanánk ki, hogy az országgyűlés két háza nem egyenesen végzi el ezen dolgokat, hanem e czérra egy bizottságot küld ki, éppen azért, mert mint országgyűlés a másik részszel nem akar egyenesen értekezni a közös ügyekre nézve, melyeknek létét senki sem tagadja: akkor nem sikerült volna még a legudatlanabb néppel sem egy percig is elhítni, hogy az ominos delegatio az ország jogainak feladása volna. (Helyeslés jobbról, ellenzés balról.)

De sőt, t. ház! sokkal meszebb megyek, és miután már alkalmam van, (Jobbról: halljuk!) én azt állítom, hogy csakis a delegatio által lehet az országgyűlésnek valódi befolyása a külügyekre és a főbb állami kérdésekre nézve, és ez másképp egyáltalában nem lehet, és gyakorlatilag illusoriussá válik. Ugyanis, t. ház, ha azon eszme fogadtatik el, hogy ezen kérdéseket a két törvényhozásnak kell elvégezni, akkor, tekintve a factorokat, a közös ügyek felett a ház intézkednék: kettő Pesten, kettő Bécsben. Igen sokan vannak itt a t. képviselő urak között, kik azt mondják, hogy az itteni 2 faktor egyike sem bír azon kellekkel, hogy garantált adhasson az országnak arra nézve, hogy reá nagy és tán a szükségesnél nagyobb befolyást gyakorolni ne lehessen.

Én ezt a kérdést mellőzöm, hanem csak azt mondom, hogy a ház van itt. Már most, ha valamely kérdésben valamelyik miniszter megakad, ha valamely kérdésben a miniszterium illusoriussá akarja tenni ezen a ház működését, vajjon nem véghetetlenül ügyetlen miniszterium lesz e az, mely a 4 faktor közül egyet sem tud magának megnyerni, és ez által lehetetlenül tudja tenni azt, hogy azon testület, mely hivatva van ezen ügyek felett határozni, a maga kebelében eredményre jusson. Én azt állítom, hogy véghetetlenül ügyetlen miniszter lenne az.

A delegatio tehát nem azért lett feltalálva, hogy az ország jogait elvegye, hanem azért, hogy azt gyakorlati módon érvényesítse. (Helyeslés jobbról.)

És uraim, már most azt kérdelem, vajjon először történt e az, hogy az ország bizonyos jogát feladta és azt módosította? Én azt gondolom, hogy nem. Voltak ezen országnak fényes jogai, melyeket feladott. Többek között volt egy joga, melyet csak egy szomszéd nemzettel osztott, t. i. a lengyel nemzettel, és ez az, hogy trónja nem örökség utján, hanem mindig választás utján tölthetett be. — Már pedig uraim, van e ennél szebb jog? Hisz ez a souverainitás valódi gyakorlata, és e nélkül ugy szólni alig lehet népsouverainitásról szó.

Századokon által folyt a harc, nem egészen úgy, mint most, papírral kézben, és a stenografok előtt, hanem karddal és ágyúval is; és utoljára mi lett az eredmény? Az, hogy az ország lemondott azon jogáról, és hála Istennek, hogy lemondott. A szomszéd nemzet sorsa mutatja, hogy mi következett be ott, hol a lemondás nem történt meg, t. i. Lengyelországban. (Tetszés jobbról.)

És most kérem: van-e ezen hazában, ezen országban ember, ki, egészen eltekintve a dynastiához való hűségétől és ragaszkodástól, elvileg vissza akarná állítani e jogot? Bizonyára nincs senki! (Általános helyeslés.)

De két éve lesz, hogy én olvastam egy proclamatiót, mely muszka nyelven volt szerkesztve. Távol legyen tőlem annak tartalmáért az orosz kormányt vádolni; meg vagyok győződve, hogy az csak valamely zug panslav társulat nyilatkozata lehetett, semmi egyéb; de a koronázás előtt történt és tartalma az volt, hogy minden vitatkozása az országnak a közjogi alap felett téves, s az országnak teljes joga csak akkor lesz, ha a királyválasztási jogot követeli vissza.

Ez tanácsoltatott és e kútforrásból az igen természetes is, mert az illető, a ki irta, meg volt győződve, hogy ezen egyetlen jognak gyakorlata tökéletesen elég volna ezen nemzetet megölni.

De volt ezen nemzetnek még más joga is, igen szép jog volt az és igen jó hangzású különösen, sőt olyan, melyről az ember kénytelen azt mondani, hogy hisz e nélkül nincs is alkotmány, t. i. a jog ellen állani akkor, hogy ha a törvényt a fejedelem meg nem tartotta, mert ugyan hol volna az alkotmány garanciája, ha a törvényre megesküszik a fejedelem, azt szentesíti, elfogadja, de miután el van fogadva, nem tartja meg?

Egyetlen egy módja van, az, mit az akkori alkotmányunk elméletileg kimondott, t. i. az ellenállási jog a karddal. És mi lett ennek következménye? Számtalan összetűzések, belháboru, forradalmak, melyek az országot számtalanszor sirja szélére vitték. És mivel pótolta az ország? Pótolta egy igen egyszerű eszmével, t. i. a kormány felelősségének eszméjével. Tehát a jogról nem mondtott le, de a jogot átalakította oly módon, hogy az a gyakorlatban foganatosítható legyen. (Élénk tetszés a középben.)

Bocsánatot kérek, ha a t. ház türelmét tovább fászasztom. (Halljuk! halljuk!) Átmegek arra, mit Simonyi Ernő t. képviselő ur, mint a mostani helyébe helyezendő javasolt. Azt monda t. i., hogy a megoldás igen könnyű, vissza kell menni a 48-ra, ott meg van mondva, hogy az ő Felsőháza mellett magyar miniszter, külügyminiszter is legyen és miután a másik rész nem lehet megosztva attól, hogy neki is legyen külügyminisztere, legyen két külügyminiszter.

Erre, t. barátom, az igazságügyminiszter már felelt, de nem végezte be egészen azt, a mit, nézetem szerint, a t. képviselő ur javaslatára maga után idézet. Bátor vagyok tehát azt javasolni, hogy a 48-ki törvényeket épen e pont végett kellett absolute megváltoztatni, mert a kettő közt egy áll: vagy úgy értelmeztük volna e törvényt, a mint nem volt értelmezve, hogy t. i. azon miniszternek a többiek irányában vétőja van, és akkor, mint már más alkalommal mondtam, a lengyelországi állapotok állottak volna elő a vetőval szemben, s tespedés lett volna az eredmény; vagy pedig nem lett volna ezen vétőja és akkor bekövetkezik a legelőkétesb alárendeltség, a melybe csak az országot helyezni lehet: visszamenet oda, hol voltunk akkor, midőn beírta az ország azzal, hol törvénykönyvbe ígatták, hogy majd ha Törökországgal szerződés fog kötetni és egyéb ügyek alkalmával is, a Felsőháza kabinetjében magyarok is legyenek.

De a t. képviselő ur mindjárt megmondja a módot is, hogy lehet ezen segíteni, s azt mondja, hogy tehát a collegialis kormányra, mely divatozik Angliában is, p. o. a szegényügyre, a marineügyre nézve, kellene visszamenni. Én megvallo, t. ház, a t. képviselő ur sokszor mondotta azt, hogy ha valamit mondott, a mi nem egészen úgy volt magyarázható, mint ő kívánta, azt monda, hogy ő külföldön volt és a ház ezt mindig elfogadta jellem együtt: de ha valaha azon meggyőződésre jutottam én s tán jöttünk többen is, hogy a t. képviselő csakugyan valamit észre nem vett, most kell ilyest gyanítanom, midőn képviselő ur azt mondja beszédében, hogy hiszen a collegialis kormány nem valami újság.

Bizonyosan nem volt itt a t. képviselő ur, mert

másképpen tudná és csakugyan nem újság, érezte annak sajnos hatását az egész ország és bizony nem várta senki sem azt, hogy a collegialis kormány visszaállítása épen azon rézről fog javaslatot tenni. Hiszen a collegialis kormány hibája épen az, hogy e mellett a felelősség lehetetlen. Hogy hogyan lehetne a felelősséget kijátszani e tekintetben, bátor leszek a képviselő urnak megmagyarázni. Egyszersint úgy, hogy a külügyminiszter Pesten azt mondaná, valahányszor a magyar országgyűlés ellenkező nézetben volna, azt mondaná: tökéletesen osztom ezen nézetet; de engem ezért felelőssé tenni nem lehet, mert engem erre Bécsben kényszerít a másik külügyminiszter, kinek több volt a befolyása, mint az enyém.

A bécsi miniszter ugyanezt mondaná a reichsrathban, hogy őt meg a magyar külügyminiszter akadályozza. Mi volna az eredmény? Az, hogy maradna a közös miniszterium; mert hogy a collegialis miniszterium is közös miniszterium, azt nem fogja tagadni a t. képviselő ur. Tehát maradna a gravamen, és az előny tökéletesen illusorius lenne. Ha a t. képviselő ur azt mondja, hogy Angliában is ilyes valami létezik, hogy a „Board of administration, board of court, board of right“ sat., akkor én azt felelem, hogy nem jól tanulmányozta Anglia alkotmányát, mert ezek csak egy helyen, nem kettőn léteznek. Tehát ez intézményt összehasonlítani a collegialis kormányval, valóságos tévedés. De egyre nem felelt a t. képviselő ur. Arra, hogy ha már két külügyminisztert akar, vajjon akar-e két képviselőt a külföldön is, vagy nem? Ha kettőt akar, t. i. egy magyart és egy osztrákot, bátor leszek egyszersint azt válaszolni, hogy azoknak — ha egyforma az instructiójuk — egyike fölösleges; ha ellenkező az instructiójuk, mind a kettő fölösleges. A hatás pedig mindenkor semmi. A másik eset, melyhez Tisza Kálmán képviselő ur is járult ki, úgy hiszem, azt mondta, hogy két külügyminiszter és csak egy külképviseelő legyen, még rosszabb az előbbinél.

Ezt én egyáltalában nem tudnám elfogadni, ha követ lennék, vagy legalább mindenesetre megkérném a törvényhozást, hogy gondoskodjék arról is, hogy melyik követ vesse instructióját a papirkosárba, mert az egyikkel okvetetlen azt kellene tenni. (Tetszés a jobbon.) Ebből át fogja látni a t. képviselő ur, hogy az, a mit a fennálló helyébe akar tenni, bizonyosan nem jobb, mint az, a mi ott volt.

Mondta a t. képviselő ur azt is, hogy a trónbeszédnek azon állítása, hogy itt a közjogi alap által nem évtizedes, hanem évszázados különbségek lettek megszüntetve, ez kacsa, politikus kacsa, melyet Megszed városa érdemes képviselője és igen tisztelt történéstünk állított fel.

Bocsánatot kell kérnem, én mindig szívesen fogom használni a t. képviselő urnak történeti adatait; de ez alkalommal kénytelen vagyok visszaütaitani azon állítását, hogy nem áll az, mintha az adatot a kormány a t. képviselő urtól vette volna. Erre nem a t. képviselő és történést ur utalta a kormányt, hanem utalta Zápolya, Bocskay és Rákóczi története; utalták a 48-ki és az az megelőző összettűzések. Utalták a feliratok 1861-ben és később, melyek mind azt mutatják, egyformán, hogy igenis évtizedek, évszázadok folytán állott fenn azon közjogi vita.

Tehát ezen adatot nem a t. képviselő urtól vettük, hanem magából a történelemből. (Helyeslés.) Nem is fogom tehát azokat védeni, a közjogi alapot értem; nem kívánom tovább védeni, mert nézetem szerint, védi azt a tapasztalás, mely azt bizonyította, hogy ezen alapon sikerült megoldani a legnehezebb kérdéseket, a melyek valaha két nemzet között békés úton megoldást igényeltek. Védi azt a múltbeli közvélemény, a mely érzi, hogy itt nem egy belkérdés, hanem egy nagy európai szükségesség kérdése nyerte megoldását (Igaz!) és védi végtére az, hogy az alkotmány teljességét legjobban ismeri el a baloldal maga, midőn t. képviselő azt mondja, hogy kormányok és ellenzékek nem maradandók, hogy változnak, mert ezen nepszöveg maga mutatja, hogy ők is biznak benne és elismerik az alkotmányt, mert alkotmány csak ott van, a hol nem egy kizárólagos kormány lehet, hanem több pártok lehetnek kormányon. (Helyeslés.)

Én tehát azon meggyőződéssel végzem szavaimat, hogy a discussio eredménye nem az lesz, mit a t. képviselő urak akartak, t. i. hogy az ország arról győződjék meg, hogy itt a nemzet jogai lettek feladva és hogy az alap, melyre építeni kell, nem biztos; és hála Istennek, hogy így van; hála Istennek mindnyájunkra nézve, mert én, t. képviselő, nagyobb szerencsétlenséget nem ismernék, mint ha valaki azt hibetné, hogy itt két év előtt volt egy párt, a mely az ország alkotmányát eladta, vagy feladta, és azon párt az, mely többségben van. A mint én a magyar nép hazaszeretét ismerem, ha ez történt volna, itt nem a többség volna, hanem egy törpe, megvetett minoritás, (helyeslés jobbról) és tartozom azzal is a t. képviselő uraknak, hogy figyelmüket arra is vonjam, hogy ha talákozott volna egy kormány, a mely a nemzet elidegeníthetlen jogait feladta volna, úgy mi, kik itt ülünk, nem ezen kormány soraiban, hanem örökkel együtt szemközt azzal ülünk és vádat intéznénk ellene. (Helyeslés.)

Miután ez így van, uraim, és miután maga a felirat, a mit a t. képviselő urak benyújtottak,

a t. balközépet értem, nyilatkozatában beismeri a reformok szükségét, és ha azon nyilatkozatot analizáljuk, az derül ki belőle, hogy midőn a t. képvis. uraknak választani kellett volna a közt, vajjon a reformkérdéseket fogják-e tárgyalni, vagy pedig ismét a közjogi alapot vitatni, nem tudták magukat elhatározni, hanem választottak egy középútat, a melyet így fejeznek ki: „mind a közjogi szempontok, mind a belreformok, melyek a közjogi megoldás ezen hiányai miatt majdnem lehetetlenné téve vannak, egyiránt követelik azt tőlünk, hogy míg egyfelől teljes erővel igyekezzünk az átalakulás nagy munkájának befejezésén: addig másfelől ép oly erővel és buzgalommal törekedjünk arra is, hogy közjogi helyzetünk valóban kedvezővé legyen.“

Ez, kérem alásan, azt jelenti, hogy a t. képvis. urak meg voltak győződve arról és helyesen, hogy nem találkoznának a nemzet helybenhagyásával, ha visszautasítva a reform terét, csupán a közjogi téren maradnának: de méltóztassanak megengedni, azon középútat, melyet választottak, teljesen lehetetlen; (Halljuk! halló!) itt ugyanis az van mondva, hogy egyiránt fognak egyfelől teljes erővel a közjogi kérdés terén vitatkozni, másfelől ép oly teljes erővel és buzgalommal a reformok kérdésében. Már pedig, t. ház, két teljes ereje senkinek sincs, (derültség) minthogy pedig a képvis. urak ennek következtében kell hogy válasznak, azt remélem, hogy azon útat fogják választani, melyet mi választottunk, t. i. teljes erővel a reformok terére fognak lépni. (Élénk helyeslés és éljenzés a jobb oldalon.)

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése jun. 4-én.

Elnök jelentést tesz az osztályok alakulásáról melyszerint: Az I. osztályba elnökül Kerká, o lyi Károly, jegyzőül Bujanovics Sándor választotta. A II. osztályba elnökül: Jankovics Antal, jegyzőül Térey Pál. A III. osztályba elnökül Dániel Pál, jegyzőül Majláth István. A IV. osztályba elnökül Pulszky Ferencz, jegyzőül b. Kemény Gábor. Az V. osztályba elnökül gr. Bethlen Farkas, jegyzőül Úrházy György. A VI. osztályba elnökül Juszt József, jegyzőül Széll Kálmán. A VII. osztályba elnökül Madocsaányi Pál, jegyzőül: Zichy József gr. ifj. A VIII. osztályba elnökül: Horváth Mihály, jegyzőül Szűgyényi László. A IX. osztályba elnökül Zsedényi Ede, jegyzőül Horváth Dóme.

Sebwarz Gyula interpellálja a miniszteriumot az állautautás intézményére vonatkozólag. Közöltetni fog a miniszteriummal.

Következett a válaszfelirati javaslat tárgyalása.

Első ki hozzászól Irányi Dániel, módosítványt akar beadni, azonban nem a tárgyról beszél, miért nagy zaj támad, s módosítványt nem adja be.

Módosítványt ad bé Buttyán László, szemelött a nemzetiségi kérdést tartván.

Deák Ferencz kimutatja a módosítványban felhozottak helytelenségét, s így Buttyán módosítványt még a nem magyar ajkú képviselők közül is csak egy-kettő pártolja.

Az erdélyi unió kérdésében Kuk Jenő nyújt be egy módosítványt, melynek lényege, hogy a többség Erdélyben elégedetlen, s azért új törvények alkotta lenne szükséges. A módosítványt több román képviselő írja alá.

Bethlen János gróf megjegyzi, hogy a tavaly hozott unió-törvény nem is unió-törvény; az csak az 1848 ki unió-törvény végrehajtására hozott. Ennek felrészítését nem egyébként tartja, mint az ország integritásának megtámadását. (Helyeslés.) Azt tartja, tegyék e módosítványt is félre, — majd ha külön törvény adatik be, akkor lehet hozzászólni.

Szavazásra kerülő a módosítvány, nem fogadtatott el.

Henszlián Imre teszen ezután egy indítványt, mely szavazás alá bocsátatván, mellette szavaznak harman, u. m. Schwarz Gyula, Henszlián és Gonda L. — Az indítvány a felirat 11-ik bekezdésére, s illetőleg a békekiváratot kifejező passzus módosítására vonatkozott.

Stratimirovics ad be ugyane passusra egy másik módosítványt, melyben a keleti kérdésbeni semlegességet kívánja. — Ezen indítvány is elvetett — mint a többiek.

A válaszfelirati javaslat részleteiben is elfogadtatván, az ülés elszlott.

Régészeknek.

Sóváradon azon várróm, melyet az átütazó szemei elől a minden irányban sűrűn fekvő épületek eltakarják, hogy római mű volt, már néhány év előtt világhosszra jött az ott találtatott CPALP feliratu tégláról; most pedig még kétségtelenebb azon felirat után, mi egy barna szemeses kőven, — mely pünkösdi előtti héten egy ásás alkalmával került ki a romok közül — eként találtatott: SALVO 1) . . . 2) OM ANTONIN 3) . . .

1) Itt egy sziv alaku jegy van.

2) Egy D. betű utolsó fele látszik itt.

3) Egy O. betűnek az első fele megvan, a másik letört.

EST 4) . . . HOR. 5)

N . . . ANA

A kö jobbról el levén törve, egész nagyságát határozottan tudni nem lehet. Így a mint van, magassága 1 1/2 láb, szélessége valamivel több. A betűk lepatogva vannak, hol pontok állanak, de hogy a sorok alig terjedhettek tovább, mint jelenleg vannak, kiténik a HOR. után levő sziv alaku jegyből, mely úgy látszik pont helyett szolgált.

Ezek szerint a vár Antoninus (Mare Aurel) életében épült, ki 116-ban kezdett uralkodni.

Sóvárad, 1869. május 31-én.

Tóth Márton,
lelkész.

Vidéki levelezés.

Dézs, június 2. 1869. — Egy pár pesti ellenzéki lap teljességgel nincs megelégedve Boér Károlynak megyének, ugy Beszterce- és Naszód-vidékekre kiterjedőleg tanfelügyelővé lett kinevezésével: ezakavatatlannak s ezen hivatal folytatására képtelennek nyilvánítván őt, egyúttal megtámadják a főispánt, mint kinek ajánlata folytán történt a kinevezés.

Valakit szakavatatlannak mondani, míg annak valóságáról hivatala folytatása rendű meg nem győződünk, már magában anomália, s csak az teszi érthetővé, hogy alkalmasint valamely, magának igen sok szakképzettséget tulajdonító vágatárs tollából kerültek azon hírlapi levelek, melyekben az mondatik, hogy Boér Károlynak még multja sincs s neve ismeretlen a megyében, s csak is a főispánnal rokonságának köszönheti kinevezésétét.

Először: nem áll a főispánnal rokonság; mert ama sok izzigleni sógorság, atyafiságnak nem mondható; másodsor: nem áll az, miről az illető iratokból meggyőződünk, hogy a főispán őt ajánlotta volna, mert Róth Pált ajánlotta, kinek sokszor másnéven foglalkozásai nem engedték volna e hivatal pontos folytatását, már csak azért sem, mert mint gyógyszerésznek s szorgalmas gazdának minden órája igénybe van véve.

A mi Boér Károly multját illeti, arról bizonyosan irhatjuk, hogy 1848 ban megyei tisztviselő volt, azután ő is fegyvert ragadott, miért a forradalom legyőzése után sokáig volt szigorú fogságban. Az ötvenes években a börtönből kiszabadulván, magányba vonult; az utóbbi években keblé gondokosságot is folytatott a felőri egyházban, hol az egyház és iskola felvirágoztatására dolgozott, — az alkotmányos élet helyreállítása után tiszteletbeli főjegyző lett, s megyéneknek sok hasznos szolgálatokat tett; majd minden bizottságnak tagjává, vagy elnökségé levén kinevezve, a megyei bizottmány által; közelebről a dézsi társalkodási-egylet elnökévé is megválasztott. Igaz, tudori stíveget nem visel, sem a papi tanári pályára nem készült; de talpig becsületes ember, kiben sok adminisztratív ügyesség van, minek egy tanfelügyelő sok hasznát veheti; a következtés minden bizonynyal megmutatja, hogy nem érdemtelenre ruháztatott a szép megbízatás. Ennek megírásával tartoztam az igazságnak.

Kövessy Ede, magyar bűvész, a mult vasárnap jótékony célú előadást rendezett a dézsi társalkodási-egylet nagy termében, a jövedelem fele részét Bem hamvainak Aleppból hazaszállítására ajánlva fel. A hazafias cél igen nagyszámú közönséget gyűjtött össze, olyannyira, hogy azt a terem be sem fogadhatta, sokan visszatértek. De a mutatványok is jelesek valának. Kövessy előadásait az is érdekessé teszi, hogy magyar nyelven kiséri felvilágosítással előadásait, mint első magyar bűvész; (továbbá, hogy többnyire gépeknélkül működik, szabad kézzel végezvén bűvész mutatványait, ügyessége, gyorsasága valóban bámulatos.

Mint levelezőnek kötelességem néha néha az országos vásárok eredményéről is tudósítani a lapokat. A most lefolyt úrnapi utáni sokadalmunk igen rosul ütött ki, mi a pénz hiányának tulajdonítatik. Áru volt elég, úgy néző is. Szarvasmarhát nagy számmal hajtottak, de senki sem vette, minek oka az lehetett, hogy drágán tartották.

K. L. B.

III dik közlemény. A kolozsvári ev. ref. főtanoda szegénysorsu tanulói számára f. év január 1-től a mai napig kezem alá a következő kegyes adományok folytak be: A) Buzában. T. Kozma Ferencz ur (Légen, adja életéig) 1 véka, tiszt. Kónya János ur (Vista, életéig) 2 véka, t. Macskási Sémuel ur (Kolozsvár) 3 véka, tiszt. Kónya András ur (Gyalu, életéig) 2 véka, nagyságos Bibari Imréné urasszony (M. Ór, 5 évig) 6 véka, mlgs Retteg István ur (Tötör, életéig 10 véka), most 5 véka, t. Vélies Károly ur (Kolozsvár) 8 v., tiszt. Köblös István ur (Retteg) 4 v. t. Vitályos Sémuel ur (Retteg) 2 v. t., Tholvaj Zsigmond ur (Gy. Vásárhely, 3 évig) 4 v., összesen 37 véka, s így a II ik közleményben jelentett 31 1/2 vékával 68 1/2 véka. B) Pénzben. Mlgs. Ocsvay Ferencz ur (Pest, életéig 1 frt.) most 4 frt., t. Török Károly ur (Sz. Király, 4 évig 2 frt. most 1867—68 ig) 5 frt., (1 frt átmegy 69 re), t. Olasz Károly ur

1) Itt egy sziv alaku jegy van.

2) Egy szivalaku jegy.

(1868-ra tett ajánlata fejében) 8 frt., t. Biró Sándor ur (Csernafalva, 3 évig, az évenként ígért 9 véka buza helyett 2 ik és 3-ik rátául) 6 frt., b. Incedi József ur (Kozárvár, 5 évig) 1 frt., t. Veresa Adam ur (Kolozsvár, 5 évig) 1 frt., dézsaknai küldemény, évenként egy tanuló számára adni ígért 9 véka buza fejében: tiszt. Szabó Sándor ur 75 kr., a dézsaknai nemes ref. egyház 1 frt 50 kr., t. Kömives László ur, városbíró 1 frt., t. Kapronczai Dániel ur 75 kr., t. Kovács Mihály ur 1 frt., t. László András ur 50 kr., t. Pásztor Ágoston ur 1 frt., t. Demjén István ur 20 kr., Horváth György ur 40 kr., Vajda György ur 32 kr., (összesen 7 frt 42 kr.) dr. Hintz György ur (életéig évenként) 2 frt., t. Biró Sándor ur (Csernafalva) a fennirt buza fejében 4-ik rátául 3 frt, orsz. főorvos mlgs Pataki Dániel ur másod ízben 5 frt; összesen 42 frt 42 kr, mely a 2 ik közlemény 85 frt 50 krral tesz 127 frt 92 krt. Mely tiszteletteljes jelentésem után, midőn egyfelől fennirt kegyes pártfogóinkat megnyugtani szerencsém van, másfelől bátorodom szives jóakaróinkat, kik évenként — bizonyos ideig — kegyes ajánlatokat tettek szegény sorsu tanulóink érdekében, teljes tisztelettel felkérni, hogy: becsés ígéreiteket, melyeken már a folyó költségek is alapulnak, alólirtnál beváltani méltóztassanak. Kolozsvárt, május 28-ikán 1869. Tisztelettel a ref. főtanodai elöljáróság nevében: Kócsi Károly, tanár.

Napi hírek.

— A honvédtoborzás városunkban tegnapelőtt befejeztetett. Az összes eredmény 22 honvéd.

— Ugy vagyunk értesülve, hogy a kolozsvári honvédkerület parancsnoka, Graef tábornok, közelebről szolgálati és honvédelmi érdekekben körútra induland; ez alkalomból M. Vásárhely és Udvarhely városokon kívül Gyergyó és Csikszékeket is érinteni fogja.

— Ügyvéd tks. Haller Rezső ur a helybeli szegények-intézete pénztára gyarapítására 24 azaz: huszonegy o. é. frtot ajándékozván: a tanács kötelességének tartja nevezett ügyvéd úrnak a szegények érdekében köszönetét nyilvánosan kijelenteni. Sz. kir. Kolozsvár város közg. tanácsától, május 15. 1869.

— Tudni való. A muzeum gyűjteményei f. hó 13-kán közszemléltre megnyitnak. — A látogató napok és órák: vasárnap d. e. 10—d. u. 1 óráig, hétfőn d. e. 9-től 12-ig, d. u. 3—6 ig. Brassai Sámuel, m. i.

— A honvédtoborzás Tordán ma kezdődött meg; s e napokban a királyhágóninceni rész többi városában is elkezdődik.

— Taylor János, azon tisztés ősz angol, ki a mult évben Tordán tartott zsinaton jelen volt, f. évi május 28 kán 73 éves korában meghalt Londonban. E kiüött tudományos férfi mindig benső rokonszenvvel viseltetett nemzetünk iránt, a minek tulajdonítható az is, hogy hajlott kora dacára is megátogatta hazánkat, s itt léte alatt szerzett tapasztalatairól, London egyik legtekintélyesebb havi közlönyében, nagyon érdekes, alapos és terjedelmes ismertetést tett közzé, mely külön füzetben is megjelent s német és francia nyelvre is lefordítatott.

— A maros-vásárhelyi vasútállomás indóházának helyét — mint a „Sz. H.“ írja — az erre kiküldött bizottmány, a kolozsvári országot jobb felén, mindjárt a város végén akarja kijelölni. Nézete szerint jobb lenne valahol a Maroshoz közel helyezni el az indóházat, hogy ne csak a száraz, hanem a vízi út is vasúti összeköttetést nyerjen.

— A kolozsvári zálogkölcson-társulatnak mult hó 31 kén tartott rendes évi közgyűlésén az igazgató-választmány által tett üzletjelentés szerint, a mult 1868-dik évben kölcsönképpen kiadott összeg tesz: 929,917 frtot, melyből az ugyanazon évi nyert jövedelem: 41,446 frt 6 kr, a tiszta nyereség pedig: 7,274 frt 96 kr. És így a 274 frt 96 krnak a jövedelmiadó fedezésére lett félretévése után a részvények osztalékát 7000 frt képezvén, egy részvényre esik 7 frt.

— Molnár Antal, a „Magyar Polgár“ belmunkatársa, előfizetést hirdet Laboulaye Ede „Az állam és határai“ című munkájának magyar fordítására. A nyolczadfel ivre terjedő és még e hó vége előtt megjelenendő mű előfizetési ára 60 kr. Az előfizetési pénzek f. hó 25-ig szerzőhez (Kolozsvárra) küldendők.

— Gr. Ráday László, pestmegyei főjegyző, közelebről jegyezte el b. Szentkereszti Zsigmond leányát, Mariát.

— A Biasini gyorsutazási intézete az utazó közönségnek nyelvetek tekintetéből meneteit megszaportította. 1869. június 20 től elkezdve, ugyanis a több évektől kezd és péntek napokon reggeli 4 órákor Kolozsvárról Nagy-Szebenbe induló kócsi indulása és szebenből Kolozsvárra jövelele marad a régi rendszer szerint, s ezen két menetben kívül hetenként háromszor fog Kolozsvárról Károly-Fejérvárra és vissza külön gyorskocsi indulni, és így hetenként, menet és jövet, ötazór fog a gyorskocsi közlekedni; Kolozsvárról a Biasini szállodából indul: hétfőn, szerdán és szombaton délután 3 órákor, a károly-fejérvári indóháznál a vonat indulása

előtt teszi le az utazókat, azonkívül kedden és pénteken reggeli 4 órákor, Károly-Fejérváron keresztül N. Szeben és Brassóba, Károly Fejérvárról Kolozsvárra, indul a vonat megérkezése után, rögtön 2—3 óra között, s az indóházról fog indulni kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap, s Kolozsvárra érkezik éjszeli 2 órákor. Az utasok kényelmére ugy rendeződtek a menetek, hogy egész a pályaudvarig viszi az utasokat, onnét veszi is föl, meg levén az utazó közönség a városbani le-s felrakodástól, szekeret keresésétől és költségtől oltalmazva, különös tekintet fordítatott arra is, hogy a Maros-Vásárhely és székelyföldről Károly-Fejérvár vagy Kolozsvárra utazók is utjokat Tordán vagy Felvinczen a gyorskocsira ilve haladéktalanul folytassék.

— Megjelent és bekltdetett „A művészek“, regény, írta Jámbor Pál, kladja K. Papp Miklós. Stein János bizománya. Ára 1 frt o. é.

— A „Victoria“ biztosító társaság III dik rendes közgyűlést május 19. és 20-kán megtartván, határozatai következőkben közöltetnek: 1. Az igazgató-választmány jelentésében foglalt ajánlat elfogadtatván, az osztalék 1201 részvény után részvényenként 20 frtban állapított meg. 2. Ugyancsak az igazgató választmányak a hátralekos részvényesek iránt tett indítványa helyeseltetvén, azzal egyezőleg közgyűlési végzéssel mondatik ki, hogy azon részvényesek, kik befizetési kötelességeik teljesítésével és részvényük rendezésével még most is hátralekosak, az alap-zabályok 9. § e 3. pontja értelmében meg egyszer és pedig a közgyűlés értemében felszólítandók, s a kik kötelességüket az így határidő alatt sem teljesítik, azok ellen a hivatott §. értelmében eljárando, a társaság jogai, azok kitöröltetése és befizetett részleteiknek a társaság javára esotetektől kimondása által is érvényesítendők lévén. 3. Helyeseltetik az igazgató választmány azon indítványa, hogy a részvényátváltoztatás szerencsés keresztülvitele után a szállítvány- és emberélet-biztosítás azonnal tényleg megkezdessék; — hogy pedig ezen átváltoztatás annál sikeresebben haladjon, az új alapszabályoknak megfelelőleg a régi részvényeseknek újakká minél gyorsabb átváltoztatása a részvényeseknek saját maguk és az intézet érdekében, közgyűlésileg is egész nyomatekkel ajánlatni határozatott. 4. Alsó-Ausztriában kbiri lakos Özevgy Van de Castelné asszonynak, ki leégett házáért követelt kárigényével, azon okon, mert a biztosítási feltételek szerint őt kártérítés világosan nem illette, elutasítatván, kegyelmi úton a közgyűléshez folyamodott, tekintetbe véve a szelidőleg fennforgó körülményeket, kegyelmi úton 500 forint segítség adása határozatott. 5. Sapitta Antal ur nem igazolt s alaptalan kérésével végkép elutasított. 6. Rendes választmányi tagokul megválasztattak: báró Bánffy Dániel, Folly Mihály, Korbuly Bogdán, Poch József 3 évre, Simon Elek az 1868-ban megválasztattak közt üresedésbe jött egy helyre 2 évre, póttagokul: Pataky Sándor három, Gschwindt Mihály, Hufless Károly és dr. Szombathelyi Gusztáv egy évre. A számadás-vizsgáló-bizottmány tagjaiul: Csapó Sándor, Kállay Lajos, Karvázy József, Klatrobtz János, id. Merza Joáchim, Nik Ferencz, dr. Salamon József, Szentjánosi Ferencz.

KÜLFÖLD.

London jun. 4. A „Times“-nak egyik madridi távira szerint Dulce tábornok, Cuba kormányzója, hajóra szállt, hogy Spanyolországba térjen vissza, miután az önkéntesek ellene felláztak.

Azon hirre vonatkozólag, mintha Anglia s némely más hatalmak közt szövetséget fogna kötetni, az Alabama követelések miatti háboru esetére, — a „M. Post“ párisi levelezője megjegyzi, hogy a franciaia kormányhoz Londonból semmi ilyenmü ajánlat sem érkezett. Franciaia kormánykörökben Sumner követeléseit teljesen alaptalanoknak tekintik.

A „France“ újra visszatér a pápai államok Franciaország részéről való odahagyásának kérdésére; s azt állítja, hogy ezen kérdés az utóbbi időben semmiféle alkudozás tárgyát sem képezte a két érdekelt kormány közt.

Mint Brüsszelből 3 ról jelentik, a vegyes-bizottmány tagjai Párisba elúztak. A követ-kamra megkezdé az adóssági fogságra vonatkozó, módosított törvény tárgyalását.

Madrid, június 4. (Corfeszülés.) Serrano megerősíti, hogy az önkéntesek kényszeríték Dulce tábornokot, hogy Spanyolországba hajózzék, s tudatja, hogy az állomásnak Caballero általi betöltése Havannában már ismeretes. — Hiszi, hogy ez a nehezségeket legyőzendő s így Cuba Spanyolország számára megtartatik.

A lapok élénken kívánják, hogy az új miniszterium minden párt notabilitásaiából szerveztesseék, ne pedig kizárólag Prim barátjaiból.

Az alkotmány aláírása a képviselők által folyvást tart. A republicanus klubok kitasztatással fenyegetik azon tagokat, kik az alkotmányt aláírják. A liberalis unió elhatározta, hogy az új miniszteriumot támogatni fogja.

Berlin, jun. 3. A szövetségiülés végleges-

sen elfogadja a bádeni katonai szabad-költőködési egyezményt.

Beningsen örömmel üdvözi ez egyezményt, mint a mely Baden nemzeti szelleméről tanuskodik; s reméli, hogy a Baden részéről való határozott fellépés a többi déli államok nemzeti elemeit is erősítendő.

Mint Washingtonból máj. 31 ről távirják, az indiánokkal a háboru újra megkezdődött. Texasban az Egyesült államok katonasága s az indiánok közt csata volt, melyben az utóbbiak 14 embert vesztettek.

Limai tudósítások szerint a péruai kormány a cubai fölkelőket hadviselő felekkül ismerte el.

Legújabb.

Bécs, jun. 7. A krajnai országos főnök személyesen tett jelentést a császárnak a tartomány jelenlegi viszonyairól. A Csehországban tegnap tartott meetingek csendesen folytak le. Mult éjjel Triestben forradalmi kiáltványokat találtak a falakon.

Prága, jun. 7. A Königinhofnál tegnap tartott meetingen 1200-en voltak, a hozott határozatok hangsúlyozták Csehország történelmi jogainak helyreállítását.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

Nyilttér.*

Schopf Adolf Erzsébetvárosában lakó ügyvéd állítólagos felbatalmazványom felhasználásával káromra két rendbeli 20,000 forintot tulhaladó összeget vett fel és tett magáévé. Miután a sz. kir. Kolozsvár városa törvényszékéhez még a mult hó elején beadott bűnvádi panaszok a törvényes eredményt még nem érték el, — és Schopf ügyvéd a a felsőfőhermegei törvényszék által m. hó 14 re kezén lévő okmányaim és az idézett felbatalmazás átadására kitérve volt tárgyalási határnapon megjelenni elmulasztotta, kéntelenítve vagyok a t. cz.

* Az e rovatban megjelenő cikkekért csak a sajtóhatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.

törvényhatóságokat, úgy mindenkit felkéri, hogy a nevezett ügyvéddel novemberben semmi névvel nevezendő érintkezésbe ne lépjenek.

Fejéregyháza, 1869. június 2 án.

Gr. Haller F.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Június 8-án: 5% Metaliques 100 frt 62 52. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 70.70. Kamat 62 52. 1860. Kölcsön 105 —. Bankrészvény 752. Hitelintézeti részvény 200 frt 301.20. London 10 ft st. 100 frt 23 1/4 kr 124.40. Ezüst 122.—. Cs. királyi arany 5.87.

Erdélyi földteh. kötv. jun. 7-én 76.25.

Sz. 414. 1869. (287) (1-3) Ns. Dobokamegye felső kerület Nagy-Iklód községében, a kocsmajog élvezete július hó 19-én a helyszínen leendő ez év november 1-jétől kezdve 2 egy-másutáni évekre hasznóberbe adása elrendelgetvén, a megjelenni szándékozók arról értesítettek. Dobokamegye felső-kerületi alispánja Szamosújvárt, 1869 június 6 án. INCE JÓZSEF.

Sz. 5. 1869. (275) (3-3) I. k. allp. NemesDoboka megye felső kerületben Felegregy és Szentpéterfalva községeiben a kocsmajog arányosítására Végh Sámuel, mint több birtokosok felbatalmazoztjának az alispánsághoz beadott kérvénye folytán minden ottan még bíró birtokosok a nevezett ügyben jövő július 15-én tartandó tárgyaláson a helyszínen Felegregyen való megjelenésre felhivatnak. Nemes Doboka megye felső kerületi alispánjától Szamos Ujvárt, 1869. jun. 2-án

NEU HIVATALOS

1869-dik évi töltésű, bel- és külföldi ásványos gyógyvizek ismét érkeztek nagymennyiségben, s a legjutányosabb árban kaphatók felelőség mellett CSIKY IMRE fűszer-, festék- és anyagkereskedésében, Kolozsvárt. Kapható továbbá, nagy mennyiségben: Olajbátort és víz-festékek firneisz, bécsújhelyi-terpentin, angol- és porosz-butor, bór, és kocsilack, tisztított 284 lámpa-olaj és petroleum. 1-6 Minden egyéb fűszerneműk jutányos árban.

Főügynöksége A SINGER MANUFACTURING CO.-NAK New-Yorkban. ROTH L. F. Pest, váci utca 18. szám. (Nemzeti szálloda.) A Singer amerikai új családi varrógépezet azon egyedüli gép, mely mindannyi anyagot, a legfinomabb tűll és kartontól a legvastagabb és dupla posztóig is varr, valódi kincs tehát mindannyi háztartásra, fehér-ruha-varróknak, nőruha szabók és nőcipésznek, sapka és ernyő-csinálókra nézve, a gép tűzőget, szeg, passepoil zsinórt bevarr, védzsinórt felvarr, minden kondorító munkát és szalag beszegést, gyapozást végez s félbevarrást és sujtás felvarrást eszközöl s azt, ezt mind a legnagyobb könnyűséggel és szabotossággal. A gép használatának begyakorlása 3-4 óra munkája. A "Singer Manufacturing Company" nagy gépei gyárosok és iparosok számára kiválólag erősen vannak alkotva és a leggyönyörűbb munkát szolgáltatják. Valamennyi gép munkapróbái ki vannak rakva. A gépek legnagyobb készséggel mutatattak és megszerzésük kevésbbé vagyonosoknak részletfizetésekkel könnyítettik. — Bátor vagyok t. c. becses látogatásra felkérni, hogy a gépek kiváltsága iránt meggyőződhessem. Látható Kolozsvárt Czetz J. és társa kereskedésében közép-utca Folly-ház. (288) 1-*

Utazó ügynök tűz- és jégbiztosítási szakban előnyös alkalmazást nyer. Ajánlatok elfogadtnak a "Victoria" bizt. társaság vezérügynökségi-irodájában, Kolozsvár, n.-piacz gr. Kemény Samu-féle háznál, hátul, hol a közelebbi feltételek iránt tájékozás nyerhető. 280 3-3 A "Victoria" bizt. társaság vezérügynöksége Kolozsvárt.

JANKÓ VINCZE gépgyárában Kolozsvártt külső-tordautczában készen kaphatók: Cséplőgépek: Ára 650 frt, 550 frt, 480 frt. Szűrő-rosták: " 63 frt. Török-búza-fejtők: " 75 frt., 60 frt., 45 frt 2 ft. Vasekék taligával: " 28 frt., 26 frt., 25 frt. Levél általi megrendelések is pontosan teljesítettek.

Legnagyobb választéku varrógép-raktár Boér Sándornál Kolozsvártt bel-magyarutca 318 szám alatt. E raktár valamennyi szerkezettű, jelesen Wheeler és Wilson, Grover és Raker, Wilcox és Gibbs, Howe, Raymond, Bollmann sat. féle gépekkel egy el van látva, hogy különböző czélokra u. m. családi használatra, fehérnemű és női munka varrásra, valamint férfi cipész-, szíjgyártó-, női cipész-, férfi szabó-, női szabó munkákra mind külön, szakértelemmel választott gépekkel szolgálhat, még pedig leszállított áron, és aránylag jutányosabban, mint bárhol írásbeli jótállás, alapos ingyentanítás és könnyített fizetési módozat mellett. Található ott tovább: több fajta eddig itt nem ismert és gyakorlati használatra igen alkalmas kézi varrógépek 20 forinttól kezdődőleg végre varrógépi tű, czérna és selyem. Egyszersmind mindennemű női munka, gépi és kézi varrás elkészítése elvállaltatik. Vidéki megrendelések pontos végrehajtása mellett, tudakoló levelek posta fordultával megválaszoltatnak.

EGGER TESTVEREK Pesten, Dorottyautca 4. a "Magyar királyhoz" címzett szálloda mellett, Bécsben, Kärntnerring 2. a legmagasabb árban vásárolnak régi pénzeket, óságot, müttárgyakat, mindenféle arany, ezüst czikketeket és ékszereteket.

Pályázati hirdetés a szászvárosi ev. ref. segédkantori és leány-tanítói állomásra. Jövedelmei: 1. 200 ft. o. é. az egyház pénztárából. 2. 30 nagy véka elegendes búza az egyház malmából. 3. Minden az iskolába járó gyermek-től 2 ft. évenként. 4. Temetési szolgálatokért 1 ft. 5. Lakás a hozzá tartozókkal. Nyolczvan éves nyug. kántorunk halála esetében rendes kántorra következik választás nélkül, mikor is fizetése 300 fra. o. é fog emeltetni. Hogyha a választandó kántor nője a szükséges női munkában az iskolába járó leánykának oktatást adni hajlandó és képes lesz, azon esetben felsorolt jövedelmein feljül kapni fog még: 1. Segédkantorsága alatt 50 ftot, rendes kantorságában 100 ftot évenként a pénztárból 2. 30 nagy véka elegendes búzát. 3. Nehány búza-török-búza st. földeket. Köteleiségei: 1. Isteni tiszteletek és temetések alkalmával a rendes énekléseket megtenni. 2. Leány-gyermekeket a keblü isk. bizottság által kijelölendő időben és eleibe adandó taurendszer szerin, szorgalmatosan tanítani. 3. Vasárnapi iskolában 2-ik pap vezetése alatt vasárnaponként egy órát tanítani. Jelenkezési határidő idei június 15-ik napja, mely időig a jelentkezést elfogadja t. Pap István első pap aa. A szászvárosi ev. ref. keblü tanács megbízásából (270) (3-3) Dáné István, 2-ik pap és presb. jegyző.

Kiadó bolt és szállás. N.-Enyeden a főtéren a Minorigita szerzet szomszédságában, jövő Sz. Mihálykor van egy áruló bolt és szállás bére kiadó. Értekezni lehet ott Enyeden Cirner József urnál; itt Kolozsvártt tulajdonos Karvázy Józsefnél.

A marosvásárhelyi takarékpénztár t. részvényesei fölszólítottak, hogy részvényeiket, a befizetésekről kapott nyungtak beadása, s 1 frt kiállítási díj lefizetése mellett, f. hó végéig az intézet helyiségeiben átvevni szivesedjenek; a kik részlet fizetéseiket 1869 február 28 a után teljesítették, 10% késedelmi kamatot is fizetnek. A mártius 1-jén kezdve tett megrendelésekre a részvények az illető kamat visszafordítás mellett adatnak ki. A folyó hó végéig kinem vett részvények az illetőknek postán utánvót mellett fognak saját költségükre megküldetni. Marosvásárhely, 1869 június 7. Az igazgató választmány.

Nézőhely trencsin vár. 3-ik Juniustól 15-ikeig látható délelőtt 271 10 órától este 9 óráig. 4-*. Az első magyar órási nő. A világ legnagyobbszertű órásihölgye. 1. Egy órásihölgy, magyarországi születésű, 24 éves, 300 fontnyi nehéz. Nem csak hogy e hölgy erős és izmos természetű, hanem rendkívüli testalkatu is, 6 lábnyi magas. Minden előadásakor a hölgy a közönség közéjébe lép, hogy nagysága s erejéről egészen meggyőződhessék. 2. A csudatörpe. Egy 25 éves férfi, 47 fontnyi nehéz és csak 33 újniyi magas. 3. Egy 15 éves Albino, kinek hazája innen 400 mérföldnyire távol, világosvörös szemfennyel és hosszú hófehér a válláig érő selyemhajjal. Belépti díj: 20 kr., a katonaság az örmesterterülettől lefelé, gyermekek, családok 10 kr, Tisz. eleveltel Markulás Dausch József.

Raktár minden nagyobb gyógyszerertárban! Liebig-Liebe tápszere „feloldható” alakban: Liebe J. Pál gyógyszerész és vegyész úr készítménye Drezdában. Pótszer az anyatej helyett, tápszer vérszegéyek, lábbadók, gyomorbetegyek, sorvadók sat. számára 2/3 font tartalmú palackokban 80 kr. Kolozsvártt Engel József gyógyszerertárban. 253 10/6 2-7

NAGY JÓZSEF orgona-művész, 4-4. Brassóban, nagyutca 543. sz. a. tisztelettel ajánlja a n. érd. közönség becses figyelmébe a jelen korszakban tökéletesített hangszerét, különösen imabázak és oskolák használatára szükséges bármilyen nagyságu orgonák és harmoniumok készítését elvállalja s művei tartósságáról és tökéletességéről kezeskedik. Bececs megrendeléseket pontosság és jutányos ár által is törekedend kiérdemelni.

Borszéki fürdő-idény folyó év Junius hó 15-én megkezdődik! Alulírt fürdő bizottmány tisztelettel tudatja a nagyérdemű hazai közönséggel, hogy a A + 7° R. természetes hideg borszéki szénsavas vasfürdők vegyáni tulajdonságainál, hajlól regényes vidéke és balzsamos tiszte légmérsékleténél fogva, az európai contingens eddig ismert legnevezetesebb közt ELSŐ helyen allanak. Igen fényes sikerrel használtatott ezen fürdő különösen „légzési-, emésztési-, bugy- és ivárszervek takarainál, vér és vérrendszer kór állapotaiiban; hiányos vérképzésnél-, sápkóránál; női s mindenmü ideg rendszer bajokban; valamint hosszas kórok után, minden egyes esetben tidító és regeneráló hasásal bir. A folyó évi fürdő-idény alatt a fürdő orvosi teendőket és rendelvényeket, a jelesen képzett és gyakorlott orvos tudor tkts. Wizinger Károly úr fogja kiszolgáltatni; ki a fürdő illető szakmájába tartozó értesítéseket is megkeresésre — Junius 15-ig Gy.-Szarhegyen, azentül helyt Borszéken készséggel végzendü. Úgy egyesek, mint a két tulajdonos közég részéről kényelmes és jól butorított egészséges lakások allanak jutányos árért rendelkezésre. Több rendbeli újítások vértettek már eddig foganatba, hogy a n. érd. fürdő közönség, úgy a hideg zabany és többféle tükör fürdők, mint a netalán orvosi rendelvényre szükségeltetett kádfürdöket is minden időben pontos szolgálat mellett kényelmesen és czélzseriten használhassa. Szaporított és kiterjesztett jó karban tartott sétányok; gyógy és olvasó termek, jó étkező helyek s válogatott zenekar tidítóleg fognak a lábadozó kedély és egészség sikerdús feljütására és megedzésére. A közlekedés Pestről Aradig, s illetőleg Fejérvár Alvinczig a vaspályán, onnan valamint Kolozsvár és Brassóból posta-kocsin egész Gy.-Szt.-Miklósig, Gy.-Szt. Miklóstól Borszékiig mindég kapható személyes fogatokon történik; postai küldvények, levelek, pénz sat. a rendes posta által szállítatnak naponta Borszékére. Ásványvizet minden időben a tetszés szerinti mennyiségben a kütügazgatóságánál Borszéken rendelhetni; a czélzserü lakások fölül, a fürdő orvos úr készséggel ajánlatot adand. Lakok előleges megrendeléséért az ugyanott lakozó gazda-tiszthez kell fordulni. Gyergyó-Szarhegyen; 1869 május hó 28-án. Ditró és Szarhegy tulajdonos közönségek borszéki fürdő bizottmányá.